

איך לתמוך יותר בכתיבה בעקבות דיון?

מציגה: אילנית שורץ

תרשים 2 מודל של הפקת שפה כתובה; מעובד לפי מאמרים של זינגר ובשיר (Singer & Bashir, 2004).

תהליכי הכתיבה

תכנון וארגון, בניית משפטים, בקרה ושכתוב

תפקודים ניהוליים ויסות עצמי

תשתיות הכתיבה

יכולת קוגניטיבית לשונית
ידע חברתי-רטורי
תפקודים רגשיים
יכולת להפיק טקסט כתוב

שינוי פרדיגמה

מהוראת הכתיבה כשימוש בסימנים
קיימים ואילוזה לתוך מבנים.

לכתיבה כעיצוב-יצירת טקסט בעל
משמעות המבטא את המטרות של
הכותב שיצר אותו, תוך חיבור להקשר
החברתי-תרבותי במסגרתו כותבים

ידע חברתי-רטורי-

הוא הידע של הכותב על המשימה הרטורית ועל היבטיה החברתיים-תקשורתיים, כלומר ההיכרות שלו עם מבנים רטוריים מוסכמים. ועם הסגנון הרטורי והתאמתו למטרותיו התקשורתיות ולאפקט שהוא רוצה להשגיר אצל הקורא.

לקראת הכתיבה ובמהלכה הכותב צריך:

לבחור ברעיון- על מה הוא כותב?

לזהות מיהו הנמען? באיזו במה יפורסם הטקסט שייכתב?

להגדיר מהי המטרה- לשם מה הוא כותב?
ומה הוא רוצה שיקרה לנמען בעקבות קריאת הטקסט (על
מה יחשוב? מה יעשה?)

הכותב אמור לדעת כי עליו לארוז את התוכן באופן היעיל ביותר לאור מטרותיו ככותב על-ידי:

בחירות לקסיקליות - באילו מילים הוא יביע את עצמו?

בחירות לשוניות, תחביריות ואורתוגרפיות - איך הוא יכתוב את
המילים שבחר? האם עליו להשתמש בשפה ציורית או עניינית,
בסלנג או במשלב גבוה.

ואפילו בחירות אסתטיות - איך הוא יארגן ויעצב את הכתוב?

מטלת כתיבה בעקבות העיסוק בטקסט "בהתעמלות/ אדמונדו ד'אמיצ'יס

הנהלת בית הספר שוקלת לפתוח את שערי בית הספר לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים. התלמידים ישולבו בכיתות וילמדו יחד איתכם את כל מקצועות הלימוד.

כתבו מכתב למנהלת בית הספר והמליצו לה לצרף ילדים בעלי צרכים מיוחדים לכיתתכם או להימנע מכך.

במכתבכם בסו את עמדתכם באמצעות נימוקים ודוגמאות.

הנהלת בית הספר שוקלת לפתוח את שערי בית הספר לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים.

התלמידים ישולבו בכיתות וילמדו יחד איתכם את כל מקצועות הלימוד.

כתבו מכתב למנהלת בית הספר והמליצו לה לצרף ילדים בעלי צרכים מיוחדים לכיתתכם או להימנע מכך.

במכתבכם בסו את עמדתכם באמצעות נימוקים ודוגמאות.

אנו, תלמידי הכיתה

המועין:

מנהלת בית הספר

הנמעין:

מכתב המלצה

סוג הטקסט:

תיבת הדואר האישית של מנהלת בית הספר.

הבמה:

לשכנע את מנהלת בית הספר לאמץ את דעתנו ולשלב תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בכיתה.

מטרת הכתיבה:

כתיבת התוצר נעשית תוך כדי דיון משותף באמצעים שיסייעו לחברי הקבוצה להשיג את מטרותם.

תחילה דנים במה לכתוב.

ואחר כך באיך לכתוב.

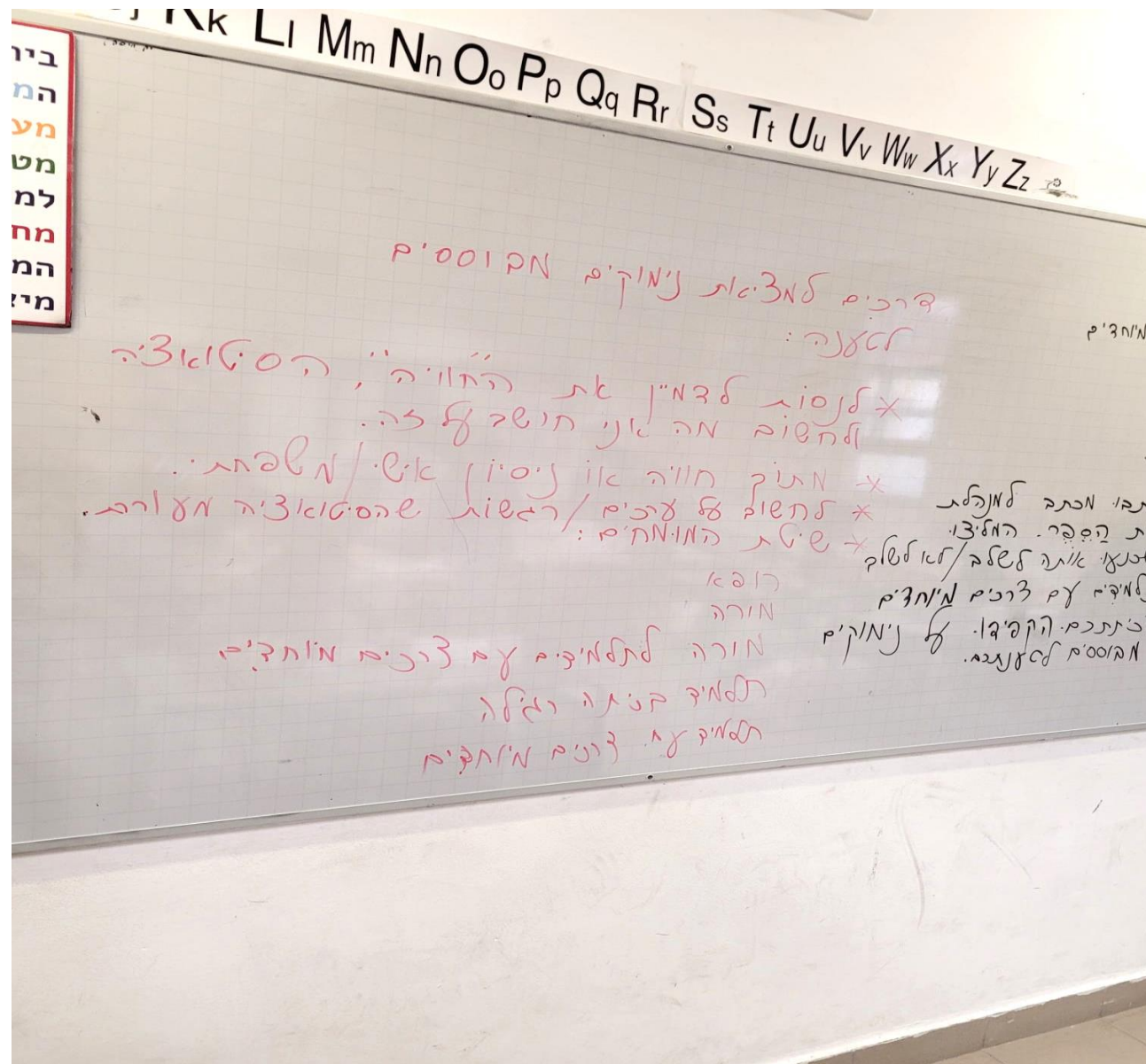
תיווך תהליך הכתיבה:

כדי לאפשר ללומדים לכתוב כראוי – ולהבין כראוי – יש לתווך להם את מלאכת הכתיבה.

כאמור, רכיב מרכזי הוא עיצוב סביבת משימה המגדירה את ההקשר המשמעותי שבמסגרתו מתבצעת כתיבת הטקסט.

יחד עם זאת נערכים דיונים וניתנים **פיגומים וכלי חשיבה** כדי להוביל את התלמידים לכתיבה אפקטיבית, ההולכת ומשתכללת.

מה לכתוב?

שיטת שמונת המומחים למציאת נימוקים :

כדי לחשוב על נימוקים משלנו, עלינו "לפתוח את הראש" למגוון זוויות הראייה הרחב שיש לכל נושא .

על מנת לעזור לנו להעלות על דעתנו כיוונים שונים, נדמיין שאנו מארחים באולפן שמונה מומחים מתחומים שונים לחלוטין ושואלים אותם על הנושא הנידון. כל מומחה יביא את נקודת המבט שלו, ומדובר בנקודות מבט שונות לחלוטין שיספקו לנו נימוקים מגוונים מאוד. המומחים שכדאי לנו להזמין הם:

1

. רופא .

2

. פסיכולוג .

3

. כלכלן .

4

. חוקר טבע .

5

. מחשב .

6

. סוציולוג .

7

. פילוסוף .

8

. רב .

איך לכתוב?

שימוש באמצעים רטוריים:

פנייה לרגש.

שימוש בסימני פיסוק מתאימים.

פנייה ישירה אל הנמענים

צורות מודאליות - יכול, צריך, חייב, אסור

חידוד המסר השכנועי על ידי:

שאלות רטוריות - האם יש דרך אחרת?

חזרות על מילים או על תבניות

•הדיאלוג בקהילת הלומדים לאחר הכתיבה:

קיומו של דיאלוג בקהילת הלומדים – מורים ותלמידים
- על הטקסטים שתלמידים כותבים חושף את
הפומביות של מעשה הכתיבה ואת קיומו של נמען,
ומזמין את הכותבים לתת את הדעת על משמעות
ההכרעות שקיבלו בכתיבת הטקסט לקהל היעד
שלם.